

Черек району Къашхатау элинде тонене «Къашхатау» тигу фабриканы ачылуу болганды. Ол КъМР-ни Башчысы Казбек Коккову оюнуна кере, «ВоентекстильПром» компанияны таматасы Аслан Аталикову, «Сады Баксана» ООН-ну таматасы Альберт Каздохову болушуклары бла кыралганды. Фабрика Орнсталуны Абдурахманни башчылыгы бла оч айны ичинде аскерчилеге керекли кийимле тикгенлей турды. Биринчи кезуиде анда он-онбеш адам ишлеп башлаганлыкыга, бюгонлюкде жюздөн астам адам ишин бардырады.

Ачылыу

Аскерчилени къайгъзыларын кере

Район фабрика ачылыганы бла, адамлагы иш жерле кыралганы бла алгышларга Россейден, республикадан да кеп белгили инсанла келгенди. Алагы таулу адетге кере айран, хычинле бла тобеп, алгышла айтадыла. Тобешину уа Багурут элде Депутланы Хаким атлы кадет школ-интернатда окугъган жашчыкыла ачандыла. Ала, тамбла кыралны кырууларга сөөлик адамла, районда быллай аскер кийимле тикген фабрика ачылыганы кыуанганыран айтып, ары келген жаш адамланы патриот сезимлерин кызгартча назмула окугъганды. Андан сора да, Азамат Цавкилов «За Родину» деген жыры бла кыуандырганды.

Бюгон мында биз барыбыз да бек мыналы жумушка жыйылыганды. Эм алгъа, бери келген аскерчи, алгышларга, ырызлыгъымы билдиргесе сөөме. Аскер кийимле тикген фабрикаланы мындан ары да республикада ачарга умутлуубуз. Бюгонлюкде бизни, кыралыбызны да сакълаган жашларыбыз не жаны бла да келгендигенлей, алагы болушуктай турурга керекби. Быллай фабрикалада керек кийимлени тигип, ала абызырмазча этерге борчулуубуз. Мында ишлеген адамлага да ырызлыгъымы билдиреме, къайсы урушлада да тылдагы адамланы къайыналы улуу болганды, сиз да алай адмалсыз. сау болузсуз, - дегенди КъМР-ни Башчысы Казбек Кокков.

Къашхатауда быллай фабриканы кыруарга Казбек Валерьевичи оюну болганды. Кепле билдире алгъан быллайда къалай эки мекам болганды. Алай Правительствону Председатели Мусукланы Алиеге айтып, бу ишни къолгъа алгъан эдик. Кесин да Малкъар халкыны жангыруу кюнине, 28 марта, ачарга муратыбыз болганды. Умутлуубуз да жеткенде, ол кезуиен бери ишлейди. Алай ол заманда алыкъа ишчилерибиз аз эдиле, кеплени Нальчыкге «Авангард» бөлөмге билим алырга жиберген эдик. Бюгонлюкде мында ишлегенлини саны астам болганы ючюн, ачылууну да кырадык. Бу жумушка къатышканылары барысына да ырызлыгъымы айтырга сөөме.

Чочуланы Альбертини уа энци белгилерчады, мен бери менча келген осем да, ол адамга къылай иш буросам да, ол аны тынгылы этгени бек кыуандырып турганды, сау болсун, ишине алай келоп салгъанына, - дегенди Аслан Аталиков.

Ресурсла бла жалчытуу департаментини башчысы, генерал-лейтенант Алексей Лемякин да бу фабриканы ачылуу бла барысын да алгышлаганды. Быллай фабрикаланы ачарга эм алгъа Россей Федерацияны Президентини Владимир Путин буюганын чертгенди. Мында турган эки кюнню ичинде уа республикада бу жумушка

улуу эс бурулганын керегини, анга ыразы болганын да билдиргенди. Республикада «ВоентекстильПром» организацианы фабрикаларында билимли специалистле болганын, этген ишлерин да тынгылы, бийик багъа бичерча этилгенни да энци айтады. Къашхатауда урунганлага да кеп жыланы саулулары бла кыралыбызны айнууна деп ишлеп турурларын тежегенди. Ызы бла РФ-ни кыруулау министрини орунбасарыны оюну бла Альберт Каздохову, Курданлы Мухамметни, Къулбайлы Аланны, Чочуланы Альбертини да саулаганды.

«Военторг» биригину таматасы Владимир Павлов да жыйылганын районларында быллай фабрика ачылыганы бла алгышлаганды. «Эм алгъа республиканы Башчысы Казбек Валерьевиче ырызлыгъымы айтырга сөөме. Биз аны бла быллай жумушну юсю бла тобешгени беш жыл болуп келеди. Андан бери ол республикада да жангы ишчи жерле кырал, аскер кийимле тигерча фабрикаланы ачылууна улуу эс бурганлай турды. Мында ишленгенле уа бизни ырызлыгъымы айтырга сөөме. Бизни иги хакъ алырга амалыгъыз болгандан сора да, къыралыгъызга улуу себелик этеиз», - дегенди Владимир Мирович.

Ызы бла фабриканы ачылууна кыралын салгъан, анга таматалык этген Орнсталуны Абдурахманни айтырга сөөме. Сизни Ренат Гутюва да «Военторг» атындан сыйлы грамотала бергенди. Фабриканы ачылыганы ырызлыкларында ишлеген тиширюула да айтадыла. Кишигиланы Фатима районда ишлери болмагъанлай тургъан тиширюулары саны аз болмаганын, быллай фабриканы хайрындан а, кеплери иш тапханларын айтып, бу жумушка къыйын салгъанылары барысына да ырызлыгъымы билдиргенди. Аслан Аталиков, бери хар заманда да келип, адамла бла ушакъ этип, ишлерин соруп турганына уа ол кесерини бир жуукъ адамларча керегини энци чертгенди. Бюгонлюкде энци аскер операцияда болган жашларыбыз да хорлам бла сау-саламат юйлерине келбелери тежегенди. Ала кийин жаны бла абызырмаз ючюн а, кече-кюн да ишлерге хазырсыз, - дегенди Фатима.

Ызы бла келген къонакъланы барысын да, фабриканы ичине чакъыртып, анда болган обуруване бла шапъарлендиргенди, ишчилер хорслаган аскер кийимлени да кертотгенди, анда урунган тиширюула бюгонлюкде уста тигилюк болганын да туура этгенди.

ТЕМУКУЛАНЫ Амина.
Суртала авторундула.

Тюбешину

Тигу производствону кенгертиую онглары сююзюлгендиле

КъМР-ни Башчысы Казбек Кокков Россей Федерацияны Кыруулау министрствосуну Ресурсла бла жалчытуу департаментини таматасы генерал-лейтенант Алексей Лемякин, «Военторгну» баш директору Владимир Павлов, «ВоентекстильПром» биригину оюнуучу Аслан Аталиков бла ишни тюбешу бардырганды. Анга КъМР-

ни промышленносте, энергетика эмда сау-тыу-алуу министр Шамил Ахубовы да къатышканды.

Ушакъны кезуиенде кийимле тигу бөлөмю кенгертиую онглары сююзюлгенди. Сэз аскер кийимле, тюрлю-тюрлю аскерилеге керекли харагет тигиую юсюнден барганды.

«ВоентекстильПрому» бөлөмлери Нальчыкде, Баксанда бла Къашхатауда барыла. Къашхатаудагыны ишин бир менча жыл мындан алгъа тохтаткан консерва заводу мекамы берилгенди. Бюгонлюкде анда 50 чакълы адам ишлейди. Аны кюнине кыруулары бла ишчи жерлени саны 200-ге жетеркиди. «ВоентекстильПрому» битеу бөлөмлеринде уа минг адам урундады. Ала тийриле уруну болуула бла жалчытылыныдыла, хакъсы аууланарча онгла берилдире, ишге аланы энци транспорт келтирди, социал жумушлары да толусулай толтуруладыла.

Предприятие мындан ары да тикген затларыны санына къоша барырга, жангы ишчи

жерле кыруарга, кийимле тигу жаны бла устакъна хазырлаула мураттады.

КъМР-ни Башчысы къонакълагы бу инвестиция проектини жашауда бардырырга себелик этгенлери ючюн жюрек ырызлыгъын билдиргенди. «Аны хайрындан республикада жангы ишчи жерле ачыладыла, бөлөмю инфраструктурасын илгеридирге онгла чыгъардыла», - дегенди ол.

Казбек Кокков компанияны келечилерине энци аскер операцияга къатышып, аскер борчларын бет жаркылы толтура тургъан аскерилеге дайым къайгырғанлай турганын оюнуна кере, аны ишине алай белгилдиргенди КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасындан.

Парламент

Къабарты-Малкъарга Санкт-Петербургну законла чыгарыуу жыйылыуу келечилери келгенди. Алагы башчылыкны спикер Александр Бельский этеди. Парламентчилени къауимуна депутатла Мария Шмидкина, шаар кыруулу бардыруу, жер эм мюлк соруула жаны бла комиссия башчысы Валерий Гарнец, власть эм административ-жер-жерти кыруу жаны бла комитетини башчысыны орунбасары

Антон Рудаков киргенди. КъМР-ни Парламентини башчысы Татьяна Егорова бу жолучулык эки парламентти да араларында 2022 жылда бирге ишлеуно юсюнден келишим чеклеринде кыралганын билдиргенди.

Байламлыкыла тир болгандарына, ала кыруу законла чыгарыуу иш бла чекленгендерине бек ырызлыбиз. Келишимге къол салгъан регионланы араларында байламлыкыла кичелгенди,

парламентини бирге ишлеулерини жангы амаллары анханды, эки жаны байламлыкыла кенгергенди. Алгъаракъла уа КъМР-де Санкт-Петербургну халкыла аралы келишюлюкно ассоциациясыны къаууму болганды. Ол а Законла чыгарыуучу жыйылыуу партнёрлери. Ала бирге жанауурлукъ жумушланы толтурудыла. Андан сора да, келишимини чеклеринде КъМР-ни шочуланы Санкт-Петербургну баргандыла. Шёндөгю жолю-

Санкт-Петербургну законла жарашдырыуучу жыйылыууну байрагы — Элбрусну шөппесинде

уучулугъ а законла чыгарыуучу органына юбилейлерин белгилеге жораланганды. Аны бла бирге, бизни республикага сейир улуу болганын айтырга сөөме. Жылдан-жылга туристлени саны өсгени да анга шакъталык этеди. Бюгон бизге келген къонакыла Къабарты-Малкъарда алгъан да болгандыла, анга къарамай, кеслерине кеп жангычылыкла ачарла деп ышанам, - дегенди спикер, Санкт-Петербургну законла чыгарыуучу жыйылыууну башчысы Александр Бельский айтканча, 2024 жылда парламент 30-жыллыгын белгилейди. Байрамланы чеклеринде Элбрусну шөппесине байракъ чыгарырга оюну этилгенди.

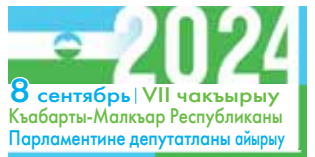
Къабарты-Малкъарны табиягъатыны аруулуугун ачыкъларча сөзле тапхан къыйында. Алай къайсы регионга барсакъ да, аны байлыгы адамла болганын айтабыз. Бизге быллай жыйылуула бла тобешгени мағаналыды. Санкт-Петербургну законла чы-

гарыуу органына 30 жыл толганына жораланган белгиси бла байракъны Элбрусну шөппесине чыгарырга сөйгенби. Татьяна Борисовна, сизге эмда Парламентде ишлегенлени барысына да ырызлыгъымызны билдиреби. Сиз болушмасагъыз, биз муратыбызга жеталык тыйол эдик. Бу иш а бизге энци мағаналыды, - дегенди ол.

Къурау соруула тамамлангандан сора, Санкт-Петербургну Законла чыгарыуучу органыны 30-жыллыгын байрагы Элбруска 5642 метр бийикликте чыгарылганды.

Жолучулыкъну чеклеринде уа къонакыла КъМР-ни Парламентинде болушкъула, эки регионду депутатлары экономика, туризм, социал политика жаны бла соруулары тамамлаганды байламлыкыла амалларын сюзериклери белгиленди.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Апгъышпау

«Къыйын, жууаплы, алай а бек магъаналы ишигизде жетишмил болушкъуз!»

КъМР-ни Башчысы Казбек Кокков Кырал автономиясындан кылуулукъ этгенлени профессионал байрамлары бла алгышлаганды.

«Кырал автомобиль инспекция СССР-ни Халкъ комиссарлары советини оюну бла 88 жыл мындан алгъа кыралганды. Байрам а 2009 жылда Ич иш министрствону буйругуу бла тохтатырылганды. Андан бери ГАИ кыралны транспорт кыруамны эмда кыоркъузулуугуу жалчытуу магъаналы кесети болуп келеди.

Аны баш борчларындан бири — Президентини Владимир Путинни башламчылыгы бла кыралгъан «Кыоркъуусу эмда тынгылы автомобиль жолла» миллет проектин толтуруучу власть органыла бла бирге бардыруу.

Кыоркъуусулуугуу жалчытыуда автономиясыны магъанасы айтып-айтмазча улуула — жоллада машиналары сананы жыл сайын къошула барды, анга кере кыоркъуула да өседиле. Инсанларыбызны саулулары, жашаулары окуна жоллада нызамлыкыны сакълауу кыралганына кере болганы хакъды.

Дагыда ГАИ республиканы кесинде эмда регионлары араларында жоюле ташыуу кыоркъуусулуугуу ючюн да жууаплыды, алай эсе уа, экономика эмда бизнесе аныр ючюн да.

Арт жылда, къыйын геополитика болуула, кыралыбызга тышандан дайым къысуулукъ этилген кезуиде, ГАИ-де кылуулукъ этиу, айкай да, бютон къыйын эмда кыоркъууу болганды. Кишилик, кюч-кыаруу, усталык, нызамлыкъ, жууаптылыкъ, жорукълардан таймуна, аны бла бирге уа Къабарты-Малкъарны адамларына, аны къонакъларына да огурулу кведан кыару бютон кыаты изленди.

Бизни автономиясындан кылуулукъ борчларын бет жаркылы толтурудыла, инсанларыбызны саулулары бла жашауларын сакълар ючюн кеслерин аныгъадыла, ол сандан энци аскер операция бара тургъан тиреледе да.

Кырал автономиясындан кылуулукъ этгенлени, аны ветеранларын байрамлары бла жюрегимден къызыу алгышлайма, кийик саулулкъ, къыйын эмда жууаплы, алай а бек магъаналы ишигизде жетишмил тежеме. Къайгысыз дежурстволарыгъ не къадар кеп болушкъула!», - деп айтылды КъМР-ни Башчысыны алгышпау сөзюнде.

Себеплик

Кезиуула гуманитар жоюк жиберилгенди

СВО барган тиреледе Къабарты-Малкъардан аскерчилеге кезиуула гуманитар жоюк жетдирилгенди. Бу жолгъуу послыканы жыйынуу башламчылары Чегем районну таматарлары бла анда жашагъан адамла болгандыла, деп билдиреди КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны телеграм-каналы.

Жюк муниципалитетини оюнуучу Юра Борсов Чегем райондан энци аскер операцияга къатышкандыла деп белгилеген затпадан жыйылганды.

Юбилей

РФ-ни бийик профессионал билим берүүнө ийгиликтери Текуланы Мусса жаш тейленим эм атты малкар, азы бая орус тилини жакшы билген дарыгер, анын ичкилерине да койрат келгени энди 65 жылга жуукулганды. Биз, аны кыргызда окутууна, устазыбыз устакы даражасы, жумушак кыялыгы оюн урматтуулугу эмда багыталабыз. Быыл ол 65-жылкы юбилейин белгилейбиз. Аны алгышай, мында ары да салуусу эзелки тилебиз.

Ол баш улму монографияны авторуу. Студентке деп методикасын тейт китеп жазганды. Эми жокдон оспон стартын басмактаганды. Илмуланы тейт китеп даяр хазырганды. Таулупаны эчки аттары бая байланы сөлкөмүнө соавторуу.

Бопонокко деп КМКУ-ну оруст ил эмда бипутолу тил билим кафедрасында иштейди. Мында өзү кесибинен башпал филология илмуланы доктору эмда профессор даражасы дери асганды. Бопог а ол мени ушак нөгөрүмдү.

«Кыдар элттен жолум бля баргынайма ыразыма»

Мусса Маскутович, адамды бу жашууга негиз берүүдө. Сөзбөрүнө Сөзбөрүнө сабий жылкырыгыдан, ата юйоргоздордөн башлары эдик?

-Улуу юйордө өсөнгө, сегиз сабий болганбыз. Алпайбыз, геллибиз да бизи бля турганбыз. Көндөлөндө жашаганбыз.

Атабыз кыраулуу арбасы да бопонокко деп да земидиле. Ол арагача да иги билгенди, Эней-ляны Алий эфендиден юйоргөндү да. Аны эски Кыураны шөндө да менде сакланды. Бирсилерин а, кеси айтанчы энди, юлгөшөн эдик. Тозлокко сойгөндү, жалаңда анга кытулук эттени.

Бир заманда да аны баш түрүп көргөнгөмө. Геллибиз а аны юйоргөндү: «Ол кыраулуу болмаса, ким болуучу. Бир аяк кыайганан жаны, ызыдан а аллай бир оспон бичигенчеге, чопоно көргөнгөндү» - деп, колопою эди.

Атабыз мени бирсине да көп юйоргөтөндү. Бир жол а бөзөлгөндөн бири, жашыраак болуп, тарталмай кыялганда, аны бир жанына этти, бирсине кеси болушканды. Аны алай этпучоносу враг Батырбекланы Махмат аял да аштангане.

Анабыз Мадинахн Хуртупдан эди. Кылдан уста болганды. «Зингер» машинасы бля не кергөбизди да тынгыла эттени. Андан сора уа, ол кыбууны оюгөндү. Нальчикке Малкыраукуланы юйоргөндө көп кер болганды, анда алай уукусу эстерию эди. Кыуранынын Махмату музыкага хунери, баям, андан көлгөндү.

Сиз кесигиз да иги жарылапсыз дөучоделе, алаймыз?

-Шүбөлөрүм бля олтурганды жарылуума. Табарим с: «Сен сакангадан керек эдинг» - деп, аз керек айтагында. Болсода хар кимин кыдары баймады.

Биз окусак, атабыз-анабыз бек сойгөндү. Алай а, айтанымча, сабийл көп болганбыз да, кылдан көлөгөндү. Беймдэ тамата тауларим, кыраулуу кыраулуу бичик кыялыныры улуу болганды да чөртпө сорады.

Ботонда Магометни. Ол көпчөчөлөккө дери мектепни башганы эди да, Кыазакстанда үчөткч, бригадир да болуп турганды. Кесини ичин а бир да уста билгенди. Амант шөфөрж курулда юйоргөтү, ол жаш бля урунганды. Махмат, Рая, сора мен алгысыз билим, Махмату баргысыз да билесиз. Этечбиз а медициначи башганды. Нальчикке терк болушук берген станцияда ишлеп турганды.

Эркин тутушуу тил билимде уа кыалай бля токташканды?

-Бир тасхамы айтам, эм алгга тарых бөлөмгө сойгөнгө окутууга киреги. Алай сөз да билемсиз, кыдар элттен жолум бля баргынайма ыразыма ыразыма кертди, улуу умугла да этебиз, алай сөз да, адам жашуу анга кезуюнеде берген амалда, болмула бля да жайырланы, тоз болуп, дейме.

Спортну юсондон айтам а, Тбилисиде Физкультура институту да башганы эди. Эркин тутушун спортну устасын кандидатка Жарауадан биринде бутуму ачытып, артка кесим сойгөнгө корошамал кыялганам.

Кыдарымда көп иги адамга тобогөнгө. Аланы баргысыз да саналгам, алай а кандидат диссертациясына берген адаммын. Эркин Бөрине Сөзбөрүнөкө бля аны юйоргөнгө Ниль Гадживяны. Бөзөланы Ахыны сагынмай болмаймы. Илмуу жолуна токташуума, анда жетишпай болуруга да ала аспам юлош кыошканды.

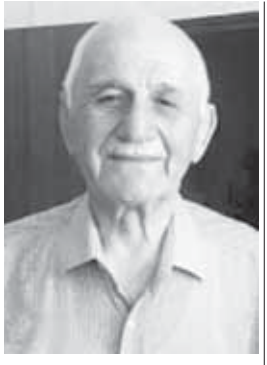
Биз Кыазакстанда Ровно эде турганыбыз. Орус тили билгемне Шолкыза уа тамата эргемден турган Кыудайланы Волода элген эди. Ол көпчөчөлөнгөндө, Пяничкода юч классын башга, алай көтгөндү.

Мен окуганым кеткенде орусула көп болганды. Тейт жылы ичине бизи Надежда Фёдоровна Попович окутканды. Андан сора уа орус тилден Спирнаккан деген тукуму бля устаз дерден бергенди. Жаргусуа, аты эсимде тойлойдү. Ма бу эчи тиширүү сойдөргөндө манга орус тилини.

Элде комендантбашы да орусчу киши эди. Бир да иги адам. Аны жашы Виктор бля да шөкулук жюротөгөнбү. Комендант халалдыгы бля кимге да юлопо болууча алай иштен эди. Ол ишленген кезде таулупага бипондан тили болганын черталгычым. Жаргусуа, аны халалдыгы жалаңда берген адаммын тоз кермик, дундичен кеси ыразылыгы бля көтөн эди да, анга аягу этмөгө да болмаганды. Бу орусчу юйордөн көп иги затка юйоргөнгөмө, адалькы ышанлары бийик даражада болган инсанды элде баргысы эди.

Кыазакстанда университетти юсондон халар жылына башганында уа, бери Нальчикке Юсопаны Омар бля 1957 жылда көлөгөнгө. Ол айтан эди манга да окууну юсондон. Университетте да бирге кирди, алай билим алганыбыз. Антлы шөкулда да болганыбыз, ол дункиса жактык болуп. Анга газетибизде көп жылыны ишлеп турганды.

Сизни тейлени миллетибизни не жаны бля да айнынуа кыошучулугу улуду. Не дегер

Мусса Маскутович

болуусу аны юсондун?

-Ол кертди. Сөз ючюн, бизи курсубузда - көпчөчөлөккөндөн сора окутууга биринчиле болуп кирген кыуаумда - 36 студент болганбыз. Аладан алгысы кылаз. Барыбыз да бирчи иги окутуунабыз. Ким биледи, анча жылдан бери билим алырга талпынтп, термилип тургандымы болур эди алай.

Илмуланы докторлары, профессорла бөшөулөн болганыбыз - Ахматланы Ибрагим, Тогтуруланы Зейтун, Малкыондуланы Азрет, Мусукуланы Борис эи мөн. Темлюланы Мухадимни бля Махилланы Аминни кесигиз билесиз. Ала «Заманда» көп жылыны ишле, журналистиканы айнууна ахшы юлош кыошкандыла. Белгилу жазуучубуз Текуланы Жаңал да бизи курсада билим алганды. Ол да газетибизде аспам заманын бет жаргыты ишлегенди.

Курсубуздан илмуланы кандидаттары да көпчөлө. Созайланы Борис, Малкыондуланы Абидат, Маммеланы Далхат, Жабелланы Люба, Жатпуланы Алий, Отарланы Хамит - кырат кытулукчылда. Таукуланы Идрис эде горкомда, шахарны паркында ишлеп да тургандыла.

Билемсиз, «кыдар» деген аныгылм да барды жашууда, анысы бизни бля бирге билим алганымыз кыдырыбыз да болалык эди илмуланы доктору Барысы да ишленген жерлериде ысыкса, мактауга тийишли болгандай тургандыла.

Ахматланы Ибрагим, Малкыондуланы Азрет, Тогтуруланы Зейтун - ала бизге юлош эдиле, жалаңда «бешлери» окутуунабыз. Азрет, окуйу кетип, жаруу эткен жеринде жукпал да кылынуу эди. Алай кыты эди окууга.

Илмуу жолугузу а кыалай бля башланганды?

-Университетти башганындан сора, ол заманда медициничеге жиберген эдиле ишлерге. Анда малкыр тилден, физкультураданд да окутуп турганам.

Педучилищен директору, спортка талпынганымы билги, окутууга киргере сойгөймөк, деген эди. Алай бля барган эдим ол кезиде Тбилисиде окутууга.

Алай сөз да, андан ары да билимине фёдоргоге излеп турганам. Бир жол а Залий-халаны Жанакхайытка биол кыалама да, мурамын анга билдирем. Ол да, окусам тоз болуштун айтып, Бөзөланы Ахынга кысыг жиберише, дейди. Анча уа ол заманда СССР-ни Илмула академиясыны бипутолу тил билим кафедрасына башчылык эткен кезую эди. Аны бля бирге анда профкомну председатели да болганды.

Алай бля 1969 жылда Москвага Илмула академияси тил билим институтуна тогузунчи жаны бля окутууга кирем. Биз тогузу таулу бля бир кырачалык болганбыз ол заманда. Ахын Танавич барыбызга да көз-кулук болгонлай, болушук этпейлери турганды. Бир аруу, иги адам эди.

Биз жак каникулуга көтөрдөн алгга уа, барыбыз да жылып, ресторанда этпучо эди. Алгыраак окуп, бизге уа: «Жигиле, кесибизча сөлөшө келгиле» - деп да айтып эди. Кыатыбыз дагыла уа, бизи Торжон келгенди Жаруу эди, көп керсе берге да этпейлери.

Аспанды турганы болуп университетте 1973 жылда буюноглокдо ишлеп турган кафедрасы көлөгөнгө. Ахматланы Ибрагим: «Илмуу билер эмда аны чексе жетер ючюн, ючюн сайын кыозганынчалы, тинтпейлери, ишленгенлери туруга керекди» - дөучо эди. Аны ол өзберибир заманда да унутпаймы. Илму бля коруше, халкымы бир хайыр келтирлуган эсем а - насылыпма.

Жаюудан нени багылапсыз?

-Юйоргөндөн, кимдер тышында алып айтам, шөкулукчу бек эсеме. Адам айтан өзсөне не болганын, кертичлери кылырге борчлуду. Ийаныгыыз, кесин бирселе не кыдар иги болсан, ол ахшылыгынг тас болуук тойлойдү. Тенгелеримышангалары неден да багылыны манга. Ол, юорөгөмдө кычулукчу кыозганды, кыломо көтөрсөди.

«Кесигин насылыпма санаймысыз?»

-Санайма. Адамны ахшы юйорго, сойген иши, шөкуллары, бетин жерге кыартмаган сабийлери бля туудуклары болсана, анга урунган жеринде журмет да берселе - ол, айтай да, насарды.

Догорли кыз Эмма Гаппева бля эки кыз өздөргөнбү. Бир юйоркум кырганычы уа энди 65 жылга жуукулганды. Зара университетте ингилез буюноглок бошоганды эди, буюноглок солууды. Марина уа белгилу врачды. Туудукчылда да экиледи. Тимур Москвада багда ишлеп турганды. Ала а юрчиди. Халкыбызга жаргаган адамла болура деп ышанам.

Хар заманда атабыз: «Сабейлери бир ниетти болуусу» - деп, тилек этпучо эди. Салгыч этсөнг, бу сөвлөнү маъналары уруду. Юйор буюноглок жашаса, бир бирге буюноглок этсөле, ол юйде жылуу, ыраактык, жорек тынчылык да хар заманда болгандай турпукчылда.

Ушакны МОКБАЛНЫ Зукура бардырганды.

Атасы Тама эрте өледү. Гиче кырандышы Магомет Пятигорскө окуй турганы жеринде арууп атушканды. Алай бля Алий, анасы бля кеси кыялып, жайы окууну кырауда ишлеп тобейди. Кыурыкыны жылда Доттуланы Абдуллахны кызы Зукура бля юйор кырады. Экинчи жыл, тоз да уруш башланар конлени алганды, былгача кыуачык тууды. Атына Аминат деп атайды.

Онбешинчи августта уа Алий урушха кетеди. Ол айны жыйырма алтысында ол Краснодар шахарда эди. Алайда жашха аскерлеримде да бериле, аночондоно сентябрде уа Юг-Запад фронтну санында Полтава шахарны кыатында биринчи сөрмөжге киреди. Андан сора Харьков тиресинде атылганды кыатышып. Алай Курск шахар кыатында сөрмөжге да болганды. «Анда танкала барганы заманда кер кыалтырар эди» - деп, аны юсондон сагынтунан эди Алий. Болсада урушну юсондон көп халар айтырга сойгөмчө эди ол.

Кахарам улу урушну ул колпөндөрдөн башпал ахырына дери баргынды.

Аны кичапчыгында жазылыпды качканы, кыалайда

бардырылган сөрмөшлөгө кыатышканы. Ала эки жыйырмага жууук болдыла, аланы хар биринде уа топурак атыла, бирде уа топурак, топон коюнго жаба. Аны уруш жолларыны юсондон айтам, тарак-

Этгөрлюк

Урушну, урунууну да жигити

Суратдагы эр киши Кахарманланы Таманы жашы Алайды. 1911 жылда Көндөлөнде тууганды. Сабий, жашлык жыллары да анда өтгөндө.

Унутмау

Сөзю ча биргебизге жашап турады

Биринчи жошуда Кыулайланы Фахман атлы Малкыр кылар драма тедтра жашаудан заманасы кетген кызылуу жазуучу Чыпчыкланы Бориси 75-жылгына аталган итир бардырылганды. Аны КМР-ни Маданият министрствосу кырганды.

«Жашаууда Борисден таза, аруу ниетли, тынч адамга тобогөнгөм»,- дегенди КМР-ни маданият министри Мухадим Кумахов.

Кырал саугыала бля белгилемеген, кесине мактауу бизге саугыала эди. Ол толураганды боюнча салынганы иши. Керексиз затпага бөлөмөм. Не сей, не мактау, не аха, не байлык бир заманда да излемегенди ол жалаңда сөзгө кылуук этгени. Сөзгө белленген бля, сөздө жалсаруу тапхан, сөздө жашаган.

Чыпчык улу хар затны да биле эди, сөзө эди! Алай

баргандан, топ-оэк тиймөгө кырыш жер кыалган болмоз эди»,- деп айтан эди.

Европада урушну Алий Востонкы Пруссияда боюды. Алай юйорго эркин этилмейди. Ол кылуук

эткен аскер бөлөмдө Уаэк Востокка юйорго чючю, Пляногья Хабаровскде турганды, андан сора Кыазакстанда Атбасар деген жерде. Кыурык бешинчи жылда мартдан башпал кыурык алтынчы жылда апрельде дери Чувашда турды. Бирздан а Сонице юйорго элген аны. Алийни уруш жолларына кырасанг, сөрмөж этерчиди. Ненча сөрмөжге кыатышканды, ненча кер кыарагында өлөмгө. Хар биринде

да топ-оэк атыла. Ненча солдат өлгенди кыатында? Көндөлөнчө жаш ол кыыйлыккылыны барындан да кытуугулганды. Этген жигитилкери ючюн Ата журт урушну орденини II-чи даражасы, Кенигсбергги

Османлини Хайса

алганы ючюн, Германияны хоргагыны ючюн, Пляногья хоргагыны ючюн майдала бля саугаланганды.

Аскерден а 1946 жылы «аңгызда эркин этиледи»

Ол жыл 31 декабрде юйорго Кыазакстанны Талды-Курган областыны Текели шахарны Рудничный элинде табды. Келгеней окуна анда шахтада ише тохтады. 1954 жылга бери анда ишлеп

жуулапганды эди. Отуз эки бетге сыйгынган эди Боря бля ушагыбыз. Жарсууга а биринчи беричим сакъланмамганды, алай, Алахха шукур, артка да ишлеген Чыпчык улу бля, фонбузда ол бөриуле бардыла».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында деп темир чыпчыкчыкыла сатып алганы эди, ол анда да кыурандашыны китептарыны юсондон сагыш этип турганын ол заманда аныгалаган эдим».

Борис табигьатны адамы ташлары, Ата журту, Борис бля сау заманында тобогөнгө, сөлөшгөнлө, аны не да тангышылда алаптыкчыдыла: ол бир көсөк сабийге ушак эди. Профессор Адам Гуйе: «Борис кыара сөз бля жазганылыгыга, хар тизини поэзияды. Окьюнуугу ахшымык, кылайл ритмик барды»,- дегенди Кертиси бля да, кыара сөзю ач этген, дуняны ачууну, жарсууну да сөгөн, южоргөнгө сыйгынган Борис, насыпха, саз кыдарында Москвада басиланган китепни баргысыз, басиланган эгичи Мадина болганды. Битеу жашуу аруу, адепли, жумушак жорекли, билимли Мадина КМР-ни Маданият министрствосунда ишгөндү. Кыуранды болганыбызда, Мадина базарда китеп халыны кыыйрында

